

El Sirga Festival captiva l'Ebre

Marco Fusi i el compositor Pierluigi Billone. © F. Visa

Un concert de música acusmàtica a càrrec del col·lectiu francès Alcôme al Cinema de la Unió Social de Flix va cloure diumenge passat, 20 de juliol, la primera edició del Sirga-Músiques de Recerca i Patrimoni. Durant catorze dies, del 7 al 20 de juliol, Flix (municipi situat al nord de la Ribera d'Ebre) va acollir una vintena de concerts de música contemporània instrumental, electroacústica, acusmàtica, *free jazz* i experimentació sonora, a més de *masterclasses*, conferències i accions sonores. El festival també va programar concerts a Ascó, Tortosa i Barcelona i va aconseguir la implicació directa de més d'una setantena de músics provinents d'arreu del món, entre els quals destaquen noms com el saxofonista suec Mats Gustafsson, la pianista italiana Pina Napolitano, el compositor italià Pierluigi Billone, el grup alemany Ensemble Interface, el violinista italià Marco Fusi o el saxofonista rapitenc Joan Martí Frasquier.

Proyecto Lorca. © F. Visa

La primera setmana va arrencar amb el curs de *free jazz* de Marcel Bagés i la instal·lació sonora de Mauricio Iregui *Ecos del Pas de Barca*. El concert de presentació, divendres 11, va congrega el saxo Juan Jiménez i el percussionista Antonio Moreno, integrants del Proyecto Lorca, compositors de l'Associació Catalana de Compositors i públic curiós que, tal com van remarcar Joan Bagés i Aina Vega, organitzadors del festival, venien amb l'actitud de deixar-se sorprendre per tot un reguitzell de sonoritats que anaren desfilant pels racons més emblemàtics de la vila de Flix, fins al dia 20 de juliol. Es van poder sentir obres d'Anna Bofill, Enric Riu, Víctor Vallés, Eduardo Diago, Daniel Sprintz i Joan Bagés.

Aquella mateixa nit els actes es traslladaren a Ascó, on Morphosis Ensemble, dirigida per Àlex Sansó, va oferir obres acústiques i electroacústiques mixtes de Joan Bagés, Dimitri Kourlandski, Marc Codina i José Luis Campana, tant a l'interior com a l'exterior de l'església, la façana de la qual va prendre vida amb les projeccions d'Adolfo Kaplan, Matias Hanke i Hayashi Kyohei.

La Banda Escola Municipal de Música de Benissanet als balcons de la plaça de

Flix. © F. Visa

Dissabte 12 i diumenge 13, el *free jazz* va monopolitzar l'oferta del Sirga a Flix. El suec Mats Gustafsson ofería un concert de saxo sol a la plaça Major basat en la improvisació i la recerca de noves sonoritats lligades a les estètiques jazzístiques. Era la veu d'una personalitat brillant d'idees musicals plenes d'energia que va saber situar-se en el context i respondre amb tocs irònics, per exemple, a la perplexitat d'un gos que començà a bordar per revelar-se contra els -aparents- gemecs i esbufegades d'un saxo transgressor que li respongué. Fins i tot va citar subtilment els seus teloners: la Banda Escola Municipal de Música de Benissanet havia envaït els balcons de la plaça amb notes de *Caravan* i *Mackie Messer* de Kurt Weill. Àlex Reviriego, aquella tarda, havia despertat la plaça de la Música amb el seu discurs sinuós i íntim al contrabaix, al qual es va sumar el mateix Gustafsson i diumenge a la tarda vam poder escoltar el resultat de la classe magistral de Gustafsson i els seus alumnes.

La segona setmana va arrencar amb *Flixis Fluxus Via Bovis*, una proposta del Festival Bouesia de Deltebre, encapçalada per Miquel Àngel Marín, Carles Andreu i Llorenç Barber, que va recórrer el barri vell de Flix amb intervencions poeticomusicals properes a l'avantguarda del moviment Fluxus. Aquella nit, Maria Pons Calvet va oferir una dramatització intimista del seu conte *Quan tu eres petita i jo era gran*. Dimarts 15, el festival va programar una conferència a càrrec d'Aina Vega sobre la Segona Escola de Viena i els orígens de les tendències musicals que havien fet possible el naixement del Sirga, que es complementà dimecres 16 amb el concert de piano de Pina Napolitano, en què s'interpretaren obres d'Arnold Schönberg, Anton Webern i Alban Berg. Una falca a l'inici de la música contemporània necessària per copsar l'evolució de les tendències musicals durant el segle XX i prendre consciència del que significa escoltar música d'avui.

Dimarts 15 de juliol el clarinetista Luis Fernández Castelló, que va interpretar obres de Somelgrup i Facundo Llompart, va compartir escenari a la plaça de la Música amb el saxo baríton de Joan Martí Frasquier. Aquest darrer va interpretar obres de Timothy Harenda, Antonio Velasco i Joan Bagés; tota la música que vam poder sentir era d'electroacústiques mixtes. Dimecres a la nit els dos clarinets baixos Luis Fernández Castelló i Alejandro Castillo actuaren al Refugi Antiaeri de Flix interpretant l'obra *1+1=1* de Pierluigi Billone, un dels reptes més ambiciosos de la primera edició del Sirga. En primer lloc, tècnicament, els intèrprets durant setanta minuts juxtaposaren dos monòlegs, dos discursos agònics constantment interromputs pel silenci o una veu sinistra. En segon lloc, esdevenia un repte per l'espai. Les notes s'escolaren pels porus argilosos de les parets del refugi, un forat claustrofòbic, símbol de la resistència dels ciutadans davant les bombes i que en el marc del Sirga esdevenia testimoni de les darreres manifestacions musicals mundials. Finalment, el repte era que la situació que s'havia generat fos digerida per un públic poc avesat a les músiques de recerca, i el resultat fou sorprenentment satisfactori.

La recta final inclogué els concerts de **Marco Fusi a l'Institut Italià de Cultura**, amb obres per a violí i viola de Joan Magrané, Federico Gardella, Salvatore Sciarrino, Filippo Perocco, Giacinto Scelsi i el mateix Marco Fusi. Aquella mateixa tarda Pierluigi Billone ofería una xerrada al Conservatori de Tortosa, seguida d'un concert d'Ensemble Interface, que es repetí divendres 18, incloent el repertori de Marco Fusi.

L'Ensemble Interface. © Marilú Zarranz

Així començava el darrer cap de setmana musical a Flix en el marc del Sirga. El concert a l'església de Flix per part de l'Ensemble Interface i Marco Fusi va esdevenir una experiència commovedora. La primera peça, interpretada per la viola de Marco Fusi, va anar acompanyada d'un ritual: el compositor, Pierluigi Billone, se situà cerimoniosament a l'escenari per passar les pàgines d'un Fusi que lluitava amb l'instrument per aconseguir el so agònic que requerien aquelles pàgines. Tot seguit, l'alemanya Ensemble Interface va oferir una obra de repertori de la música contemporània, *Treize couleurs du soleil couchant* de Tristan Murail. Fusi va tornar a l'escenari amb el deliciós *Uns fragments d'aparicions* de Joan Magrané, present al concert, com la resta de compositors dels quals s'interpretava una obra: Silvia Pepe, Lorenzo

Restagno, Misael Gauchat i Diego Jiménez Tamame, tots quatre alumnes de la *masterclass* que Billone impartí a Flix com a activitat de formació del festival. Així, l'Ensemble Interface va poder treballar el concert de Tortosa i de Flix amb el mestre Billone i els compositors del repertori que volien oferir. Una felicitat confluència que garantia la màxima excel·lència, no només pel *workshop*, sinó per la qualitat intrínseca del conjunt alemany, que es va mostrar versàtil amb els diversos estils, gràcies a la seva preparació tècnica impecable.

El duo suís de flutes, veu i electrònica Ums'n'jip. © Marilú Zarranz

Dissabte 19 va arribar la gran festa al Castell Nou de Flix. L'interior de la fortificació es va reservar a tres instal·lacions, *Crickets* de Mauricio Iregui, *Espai-Contraespai* de Daniel Fígols i dues propostes del col·lectiu OVNI del CCCB: *El buit silenciós* de Maya Wolńska i Joan Leandre i *Al Barzaj (Entremons)* de Toni Serra. El duo suís de flutes, veu i electrònica Ums'n'jip va actuar a l'interior del castell, on oferí obres de Du Yun, Michael Fuchsmann, Anton Svetlichny i Jip. Una proposta original d'Ulrike Mayer-Spohn [UMS] i Javier Hagen [JIP] que sedueix compositors d'arreu, amb una mitjana d'uns 400 concerts l'any, incloent-hi unes 200 estrenes. El desplegament de flutes per part d'UMS i l'extens registre de veus de JIP es combinen amb l'electrònica i la creació d'una atmosfera onírica, amb projeccions de textures evocadores que incorporen en el seu marc la silueta dels intèrprets.

Joan Martí Frasquier va agafar el relleu a la plaça del Castell, amb l'espectacle *Colours*, una reivindicació molt personal del saxo baríton en forma d'experiència sinestèsica que associa diferents emocions amb melodies i colors. La proposta abraça estètiques des del *Llibre vermell de Montserrat* fins a la música disco, passant per clàssics del repertori contemporani per a saxo baríton. Ums'n'jip va tornar a l'escenari diumenge 20, aquest cop al Cinema de la Unió Social. En aquesta ocasió va interpretar obres de Joan Bagés, Chikashi Miyama i Luis Codera Puzo, una proposta més arriscada i que demana una escolta més atenta que les manifestacions artístiques ofertes al Castell. En aquesta línia pedagògica i de voluntat de crear afinitats entre l'oferta radicalment contemporània i de màxima qualitat i un públic novell, el compositor Medín Peirón va introduir el concepte de música acusmàtica, com a prolegomen al concert "Cinema per les orelles" a càrrec del col·lectiu Alcôme. Els joves compositors francesos Livia Giovanetti, Armando Balice i Paul Ramage van portar de París un acusmòni, una orquestra d'altaveus que van ser convenientment distribuïts per la sala, al centre de la qual se situa la taula de control i, al seu voltant, el públic. D'aquesta manera, l'escolta s'espacialitza i l'oient perd totalment la referència del so, ja que allò que sentim és material prèviament manipulat pel compositor i presentat en un suport determinat, que serà interpretat, en aquest cas, per Alcôme. Allò que esdevé important és el so mateix, en l'acte que s'anomena escolta reduïda. Alcôme va interpretar obres dels seus membres i, a més, de Denis Daffour, Mateu Malondra, Lina Bautista, Daniel Fígols, Octavi Rumbau i el mateix Medín Peirón.

Tot aquest catàleg d'estètiques punteres que ha irromput en espais plens d'història viva a Flix ha sorprès positivament tant el públic com els intèrprets, que han manifestat entusiasme amb el caliu dels concerts. Un bell exercici de descontextualització que ha congregat una setantena d'artistes d'arreu del món, catalans i del territori, entre intèrprets, compositors, artistes sonors, artistes visuals i poetes. Flix ha assimilat el fenomen amb exemplaritat, seguint la màxima d'abstreure's de prejudicis i deixar-se sorprendre, fet que fa augurar una segona proposta de festival per al 2015.